

UNESCO-IHE op weg naar mondiale campus

“Wat er ook aan de hand is, water speelt altijd een rol”, zegt dr. András Szöllösi-Nagy, rector van UNESCO-IHE in Delft. Dat het belang van veilig drinkwater en passende sanitaire voorzieningen voor de volksgezondheid en de levensvreugde van mensen nog steeds toeneemt, blijkt uit het feit dat zich 2.000 kandidaten aanmelden voor een studie aan het internationale instituut voor watereducatie, terwijl er plaats is voor 200 nieuwe studenten. De introductie van een mondiale campus, met regionale vestigingen in Azië, Zuid-Amerika en Afrika - de gebieden die de meeste watergerelateerde problemen kennen - en aanpassing van de organisatiestructuur moeten daarin voor 2020 verandering brengen.

UNESCO-IHE, het grootste water-opleidingsinstituut ter wereld dat kennis en ervaring via post-graduaat onderwijs en -training overdraagt, is in 2003 opgericht door Unesco en de Nederlandse regering en eigendom van alle lidstaten.

“Naast PhD-opleidingen verzorgen we in Delft vier erkende Masters of Science-programma’s (MSc), die normaal 24 maanden duren, maar die onze studenten in 18 maanden voltooien. We doen hier niet aan vakanties. Op elk willekeurig moment zijn er 400 Masterstudenten, van wie 95 procent afkomstig is uit ontwikkelingslanden. Er is geen sprake van een *brain drain*, want 98 procent gaat terug. Dat heeft twee oorzaken. De school accepteert uitsluitend kandidaten met een Bachelor’s graad, die bovendien al praktijkervaring hebben, de arbeidsmarkt in hun land kennen en beschikken over vaardigheden en contacten. Deze mensen weten wat ze willen. Daarnaast is een eis dat ze hier werken aan een probleem uit hun land van herkomst. Wij zijn een probleemoplossend instituut. Het aardige is dat veel van onze afgestudeerde studenten, er zijn nu 15.000 alumni, eenmaal weer thuis op de politieke ladder klimmen en samen een wereldwijd netwerk vormen. Sommigen zijn zelfs minister geworden.”

Volgens dr. Szöllösi-Nagy is het daarom niet goed dat UNESCO-IHE op dit moment negen van de tien kandidaten - “vanwege hun ervaring noem ik hen liever collega’s dan studenten” - moet afwijzen. “Voor 2020 willen we, wanneer de lidstaten akkoord gaan, zoals gezegd vier relatief autonome regionale campussen creëren en met elkaar verbinden. Daardoor kunnen we tevens een beter beeld krijgen van lokale behoeften en sneller reageren op verzoeken van plaatselijke partijen en belanghebbenden. In deze interdisciplinaire omgeving kan een nieuwe generatie waterdeskundigen vanuit verschillende invalshoeken inzicht krijgen in en bijdragen aan de ontwikkeling van creatieve, geïntegreerde en duurzame oplossingen. Dat doen we bijvoorbeeld door het combineren van water- en sociale



Dr. András Szöllösi-Nagy

wetenschappen. Het heeft geen zin ingenieurs te trainen wanneer ze geen idee hebben van de economische, politieke en milieutechnische omgeving waarin ze werken.”

“Daarnaast is ons studieaanbod, na een recente reorganisatie, uitgebreid met een programma *water governance*, waardoor we alle huidige en toekomstige wateruitdagingen aankunnen”, aldus dr. Szöllösi-Nagy. “UNESCO-IHE is het VN-agentschap met het krachtigste waterprogramma, doordat we water niet beschouwen als een milieu- of ontwikkelingskwestie maar als een samenhangend geheel. Het instituut is veranderd van een puur technische opleiding in een organisatie die eveneens verankerd is in de wereld van milieutechnologie.”

Nederland

UNESCO-IHE telt ongeveer 180 medewerkers, van wie de helft academici. De andere helft

vervult ondersteunende functies. Er zijn 300 gastdocenten, van wie de meeste afkomstig zijn uit de Nederlandse watersector. “Geen wonder, want jullie hebben al 700 jaar ervaring met het omgaan met water, zowel puur technisch als organisatorisch. Het Nederlandse watermodel is uniek, met democratisch georganiseerde waterschappen die een belangrijke ondersteunende rol vervullen. De grootste problemen waarmee ontwikkelingslanden kampen, zijn juist organisatie en beheer. De watercrisis heeft dan ook niet zozeer te maken met het opraken van water maar met het beheer ervan. Wij proberen antwoord te geven op vragen als wie de waterbedrijven moet beheren (overheid of particulieren) en wat de sociale omgeving is.”

Een praktijkvoorbeeld: “Jaren geleden verkeerde het waterbedrijf van Kampala in Oeganda in zeer slechte staat. Het bedrijf leed verlies. Tot er een MBA-geschoolde

directeur kwam. Hij stuurde 60 medewerkers naar Delft, omdat dit volgens hem de enige manier was nieuwe leiders op watergebied te creëren. Zij vormen nu de ruggengraat van de onderneming, die niet alleen winstgevend is maar zelfs andere waterbedrijven heeft overgenomen. Dit verhaal bewijst dat kennis niet alleen belangrijk is om te kunnen zorgen voor een goede watervoorziening maar ook om (zonder corruptie) geld te verdienen. Het waterbedrijf heeft inmiddels een goed functionerend facturerings- en investerings-systeem. De behoefte aan training is dus groot."

Samenwerking

"UNESCO-IHE werkt onder andere samen met de TU Delft en de Universiteit Wageningen, waarmee we een gezamenlijk PhD-programma hebben. Het doctoraalprogramma duurt vijf jaar. De studenten zijn hier niet de hele periode maar doen bijvoorbeeld metingen in eigen land. In Delft analyseren ze de resultaten, waarna ze hun proefschrift schrijven. Verder is er samenwerking met de Universiteit Twente (faculteit Geo-informatie-wetenschappen en aarde-observatie) en de Vrije Universiteit Amsterdam", aldus de rector. Er is ook een gezamenlijk FLOODRisk-studie-programma met de Erasmus Universiteit Rotterdam. Een beperkt aantal door de EU gefinancierde Erasmus Mundus-beurzen is bestemd voor niet-Europese studenten en voor Europese Masterstudenten."

Volgens dr. Szöllösi-Nagy zijn er met andere landen niet zulke sterke samenwerkingsverbanden als met Nederland, maar ze zijn er

wel. "We bieden ook specifieke opleidingen aan voor Europeanen (de overige vijf procent van de studenten), die ze nergens anders kunnen volgen. Zo bestaat voor advocaten en ingenieurs een gezamenlijk programma met de universiteit van Dundee (Schotland) over het oplossen van waterconflicten. Ze zijn dan zes maanden in Delft en zes maanden in Dundee en schrijven daarna hun proefschrift."

Financiering

Sommige donoren vragen zich volgens dr. Szöllösi-Nagy af waarom ze een Nederlands instituut moeten ondersteunen. Maar UNESCO-IHE is geen Nederlands instituut. De Nederlandse regering heeft met UNESCO-IHE een overeenkomst voor vijf jaar gesloten en steunt de onderwijsinstelling met tien miljoen euro per jaar. Dat is een derde van de inkomsten. Een ander deel is afkomstig van *scholarshipfunds*, met een significante bijdrage van het Netherlands Fellowship Program. De rest van de financiering komt van projecten. De Bill & Melinda Gates Foundation heeft acht miljoen dollar gedoneerd. Dat bedrag wordt vooral ingezet voor het financieren van een vijf jaar durende capaciteitsopbouw en een onderzoek ter stimulering van lokale innovaties op het gebied van sanitaire voorzieningen voor de stedelijke armen. Focusgebieden zijn sub-Saharisch Afrika en het zuidoosten van Azië.

"We zijn in de afrondingsfase van een soortgelijke overeenkomst met Rotary International", vertelt de rector.

András Szöllösi-Nagy werkt zelf sinds twee jaar voor UNESCO-IHE. Daarvoor was hij directeur van de waterdivisie, secretaris van het Internationale Hydrologische Programma en plaatsvervangend directeur-generaal van de sector Natuurwetenschappen van Unesco in Parijs. "Wij assisteren lidstaten bij het uitzetten van hun educatieve, wetenschappelijke en culturele beleid en willen een nieuwe generatie leiders opleiden. Leiders, die geen tunnelvisie hebben en in staat zijn culturele verschillen en diversiteit, ook vanuit een economisch en sociaal standpunt, te begrijpen. Ze moeten beschikken over een breed blikveld en elkaars achtergronden respecteren. Wanneer ze tijdens hun studie in de ontwikkelingslanden verblijven, maken ze via speciale cursussen kennis met die diversiteit. Dat sluit aan bij ons principe 'eenheid in verscheidenheid'."

Dat gaat zeker lukken, want volgens dr. Szöllösi-Nagy zijn alle studenten buitengewoon gemotiveerd: "Het zijn allemaal volwassenen die al over de nodige kennis en ervaring beschikken. Ze komen hier met een doel!"

